

FRANSA SİYASET GÜNDEMİNDE TÜRKİYE

Mayıs-Haziran 2010

TS/PRS/10-28

Bu bültende geçtiğimiz iki aylık dönemde Fransa'da siyasi çevrelerde Türkiye ile ilgili dile getirilen başlıca görüşler ve medyada Türk ve Fransız liderlerin, diplomatik çevrelerin beyanları özetlenmiştir

TÜSİAD BUSINESSEUROPE ÜYESİDİR - AVRUPA ÖZEL SEKTÖR ONFEDERASYONU

MERKEZ: 46, Meşrutiyet Caddesi Tepebaşı 34420 İstanbul Türkiye Tel: 90 212 249 11 02 Faks : 90 212 249 09 13
ANKARA: 39/4 İran Caddesi Gaziosmanpaşa 06700 Ankara Türkiye Tel: 90 312 468 10 11 Faks: 90 312 428 86 76
AVRUPA BİRLİĞİ : 13 Avenue des Gaulois 1040 Brüksel Belçika Tel : 32 2 736 40 47 Faks : 32 2 736 39 93
ALMANYA : 28 Märkisches Ufer 10179 Berlin Almanya Tel : 49 30 28 87 86 300 Faks : 49 30 28 87 86 399
FRANSA : 33 Rue de Galilée 75116 Paris Fransa Tel : 33 1 44 43 55 35 Faks : 33 1 44 43 55 46
A B D : 1250, 24th Street N.W. Suite#300 Washington DC 20037 USA Tel : 1 202 776 7770 Faks : 1 202 776 7771
ÇİN: Lufthansa Center, EUCCC/S-123, 50 Liangmaqiao Rd, Chaoyang-Beijing 100016 T: 861064622066 F: 861064622067

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ
Paris Bürosu

İran nükleer krizi

- Türkiye ve Brezilya'nın girişimi ile Uluslararası Nükleer Enerji Ajansı'na İran tarafından mektup gönderilmesini takiben Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy arasında yapılan telefon görüşmesi hakkında Elysée Sarayı'ndan yapılan açıklamada şu görüşlere yer verildi (24 Mayıs)

Başbakan Erdoğan Birleşmiş Milletler Daimi Üyesi ve Viyana Grubu üyesi Fransa'nın İran'la aralarında varılan anlaşmaya desteğinin çok önemli olduğunu dile getirdi. Cumhurbaşkanı Sarkozy Türkiye'ye çabaları için teşekkür ettikten sonra İran'ın %20 oranında uranyum zenginleştirme programından vazgeçmesi gerektiğinin altını çizdi. Ayrıca Türkiye ile temasta kalmak ve diyaloga zaman vermek istediğini belirtti.

- Fransa Dışişleri Bakanlığı'nın konuyla ilgili basın sorularına verdiği yanıtlar (10 Haziran)

Soru: Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde İran'a yaptırımlara karşı oy kullanmasının diplomatik sonuçları olacak mı? Bu oy Türkiye'nin AB üyeliğine adaylık sürecini etkiler mi? Fransa, Türkiye'nin Batı dünyası ve Avrupa ülkeleri ile ilişkilerinin bozulmasından ve ABD'nin Türkiye'nin AB'ye adaylık sürecinin engellemesini sorumlu tutacağından endişe duyuyor mu?

Fransa Türkiye'yi bölgesel ve uluslararası konularda önemli bir ortak olarak görmektedir. Bernard Kouchner'in 22 Mayıs'ta Somali Konferansı için İstanbul'da olması da bunun göstergesidir.

Bu çerçevede Türkiye ve Brezilya'nın İran ile yaşanan soruna çözüm bulmak için çabalarını hep destekledik. Bu girişim, 6'ların (Fransa, İngiltere, Almanya, Amerika, Çin, Rusya) İran'ın nükleer programı konusunda gerçek bir müzakereye girmesi çabalarını destekleyici bir güven tedbiri oluşturabilir.

Türkiye'nin AB üyeliğine adaylık sürecinin farklı dinamikleri bulunuyor. Müzakere başlıklarının açılabilmesi için Türkiye'nin diğer aday ülkeler gibi yerine getirmesi gereken teknik ve siyasi kısıtlar bulunuyor.

- Fransa Dışişleri Bakanı Bernard Kouchner'in Somali Konferansı için İstanbul'a gelmesi çerçevesinde basının Türkiye ile ilgili sorularına verdiği yanıtlar (22 Mayıs)

Soru: Türkiye'nin İran dosyası konusunda arabuluculuk girişimi ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Bernard Kouchner: Brezilya ve Türkiye'nin cömert çabaları zorlu bir müzakere süreci gerektirdi. Yarattığı umuda karşın İran hemen ardından %20 oranında uranyum zenginleştireceğini açıkladı. Cumhurbaşkanı Lula ve Başbakan Erdoğan'a karşı kötü bir sinyal verdi. Aynı kişilerle üç senedir yaptığımız görüşmelerde tüm bu eksiklikleri yaşıyoruz.

Soru: İran'la yapılan anlaşmanın ardından Türkiye'nin uluslararası yaptırımların artık gerekmeyeceğini açıklaması diplomatik bir hata mı?

Bernard Kouchner: Hiçbir yargıda bulunmuyorum. Başbakan Erdoğan’a teşekkür ettim. Cumhurbaşkanı Sarkozy Lula’ya teşekkür etti. Barışa yönelik davranışlarından ötürü kimseyi kınayamayız. Ancak barış bu şekilde sağlanmıyor. İranlılarla çok görüştük. Fransa hiçbir zaman sadece yaptırım önermedi. Her zaman diyalog ve gerektiğinde yaptırım dedik. Bu görüş devam ediyor.

Soru: Suriye ve Türkiye ile birlikte, özellikle İsrail sınırında Hizbullah ile gerilimi düşürmek için, ortak bir diplomatik girişim öngörüyor musunuz?

Bernard Kouchner: Bunu yapabilirsek memnun oluruz. Ortadoğu ülkelerini düzenli olarak ziyaret ediyorum. Şam’a tekrar gideceğim, ardından Beyrut ve Kahire. Bütün bu ziyaretlerin bölgede gerilimi düşürmek yönünde yararlı olacağını umuyorum. Türk dostlarımız ile birlikte birbirini tamlayacak şekilde aynı yolları izlersek neden olmasın?

Soru: Uluslararası ilişkilerde Türkiye’nin rolü konusunda düşünceniz nedir?

Bernard Kouchner: Türkiye AB’de olmasa da danışma süreçlerinin içinde yer alıyor. Somali ile ilgili konferans yapmaları konusunda Başbakan Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nu tebrik ettim. Birbirimize çok yakınız.

Soru: Özellikle İran konusunda 5+1 grubuna katılmak isteğini açıklayan Türkiye olmak üzere, yeni gelişen büyük ülkelerin diplomatik alanda iddialarını nasıl değerlendiriyor sunuz?

Bernard Kouchner: Neden iddia diyorsunuz? Bu ülkeler hareket aşamasına geçtiler, önemliler. BRIC ülkelerinden üçü İran sorununun çözümüne dahil oldu. Türkiye Balkanlar ve Bosna konusunda çok aktif. Diplomat sayıları bakımından Türkiye’nin yeni diplomasisi İspanya seviyesinde.

Yeni diplomasi artık iddia değil, başarıları ve başarısızlıklarıyla bir gerçek. Tarih İran konusunda girişimin başarılı olup olmadığını gösterecek. Ancak bu adım atılmamalıydı demeyecek. Yanıtı ve olayların ele alınışını değiştirmese de ilgili aktörlerin bu girişimi denemiş olmaları tarihe geçecek.

Soru: Sizce Türk Dışişleri Bakanı Davutoğlu’nun en önemli niteliği nedir?

Bernard Kouchner: Direnç. Tüm cephelerde takdir edilecek bir ilgi ve canlılıkla yer alıyor. Uzun süre Türk dış politikasına ilham verdikten sonra şimdi bu dış politikanın sorumlusu oldu. Konularına hakim çok iyi bir muhatap. Akıllı bir kişi. Nitelikleri: direnç, kararlılık ve sürekli yenilik.

Soru: Kendisiyle hangi konularda konuşuyor sunuz?

Bernard Kouchner: Türkler her cephede. Ortadoğu’da Suriye ile görüşmelerde, Irak, İsrail ve İran konularının içindeler. Balkanlar, Afganistan üzerine konuşabiliriz. Rusya ile de birlikteler. Bu bir gerçek, büyük bir diplomasi var.

Soru: Uluslararası sahnede Türkleri duymaya alışmamız mı gerekiyor?

Bernard Kouchner: Ben alıştım bile. Davutoğlu Brüksel’de de etkin. NATO, Bosna’nın üyeliği konusunda hareket planı.. Halen bölünmüş bir ülke konusunda bu destek biraz şaşırtıcı aslında. Ama söz konusu bölünmüş bir ülkeye uzun vade NATO’ya üyelik perspektifi vermek. Türkler her yerde. Hillary Clinton Estonya’da Türklerle birlikte yaptığı çalışmayı tanıttı.

Soru: Bu şekilde aktif bir diplomasi, Türkiye’yi içine alarak Avrupa’nın yararına olmaz mı?

Bernard Kouchner: Kesinlikle herkesin yararına. Gerilimleri azaltabilirlerse, barışçı çözümler yönünde aktif olurlarsa bu ek bir destekleyici bir görüş olur. Avrupa’nın problemi farklı. Hızlı gitmeyelim, önemli ve karşılanması güç beklentiler var. Avrupa kendini tanımlaması ve öne atılmaması gereken bir dönemden geçiyor. Temellerimiz üzerinde kendimizi tanımlamalıyız. Neden Avrupa? Neye yaradı? Nereye geldik? Bu noktadayız. Türk diplomasisi tabii ki iki dünya arasında bir köprü. Örneğin Akdeniz için birlik konusunda..

- Fransa Dışişleri Bakanı Bernard Kouchner’in Brezilyalı “O Globo” gazetesine verdiği röportajdan alıntı (7 Mayıs)

İran’ın Türkiye ve Brezilya’da uranyum zenginleştirme önerisi hakkında soruya yanıt: Neden olmasın? Fakat gerçek bu değil. Daha önce de Rusya’da ve Fransa’da yapılacağı söylenmişti. Ahmedinejad önce 200 sonra 300 kilodan bahsetti. Şimdi 100 kilo diyecek. Umuyorum Başkan Lula’nın barışçı girişimi olumlu sonuçlanır.

- Dışişleri ve Avrupa İşleri Bakanlığı sözcüsünün İran’a karşı yaptırımlar hakkında basın sorusuna verdiği yanıt (19 Mayıs)

Soru: Brezilya ve Türkiye’yi Fransa’nın savunduğu belge konusunda ikna edebilecek misiniz? Taahhütlerini yerine getirmediği ve nükleer silahlar konusunda anlaşmayı ihlal ettiği için İran’a yaptırım uygulanmalı mı?

Birleşmiş Milletler’e sunulan karar önerisi İran’ın 1 Ekim’den beri nükleer programı hakkında görüşmeye yanaşmaması sonucu E3+3 grubu (Fransa, İngiltere, Almanya, Amerika, Çin, Rusya) arasında bir uzlaşmayı yansıtır. Bir yandan uluslararası taahhütlerini yerine getirmesi için İran’a baskı yapılması, diğer yandan nükleer programı konusunda şeffaflık ve güven sağlanması amaçlanıyor.

Brezilya ve Türkiye’nin gerçekleştirdiği anlaşma İran’ın Uluslararası Atom Enerji Ajansı’na yapacağı ayrıntılı ve yazılı öneriler ışığında değerlendirilecek.

Soru: Brezilya’ya destek veren Fransa, Bu ülke ile birlikte Türkiye’nin İran konusunda karar alan gruba dahil olmasına olumlu bakıyor mu?

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları İran ile ilgili E3+3 grubu ve Yüksek Temsilcinin rollerinin önemini tekrar vurgulamıştır. Uluslararası düzeyde kabul gören bu oluşumu değiştirmek bizim işimiz değildir.

- Fransa'nın Birleşmiş Milletler Daimi delegesi Gérard Araud'nun RFI radyosu ile röportajından alıntı (18 Mayıs) :

Soru: Brezilya ve Türkiye'nin arabuluculuk girişiminin ardından bir yaptırım kararı önerisi bu iki ülke için diplomatik bir tokat anlamına mı geliyor?

Gérard Araud: Çin ve Rusya'nın de bu metni kabul etmesi İran nükleer dosyasının tüm uluslararası topluluğun kaygısı olduğunu gösteriyor. Fransa Tahran'da imzalanan metnin uygulanmasını istiyor. Bu çok yararlı bir güven tedbiri olur.

Yine de iki konu ayrı. Tahran araştırma reaktörü konusunda anlaşma bir güven tedbiri. Yaptırımlar ise İran'ın üç yıldır Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını uygulamaması ve hatta ihlal etmesi ile ilgili.

Tahran'da imzalanan anlaşmanın hayat geçirilmesini istiyoruz. Ancak, bu durumda bile İran uranyumunu %20 oranında zenginleştiriyor olacak. İran'ın uranyum zenginleştirmeye devam etmesi ülkeyi askeri bir kapasiteye kavuşmaya yaklaştırıyor.

Fransa Senatosu’nda Ermeni soykırımı yasa önergesi

- İnsanlığa karşı işlenmiş suçların sorgulanmasına cezai yaptırım getirilmesi konusunda bir grup Senatör önerge verdi (19 Mayıs). Önergede yer alan başlıca görüşler şöyle:

Birinci maddenin gerekçesi:

Uluslararası düzenlemeler boşluğunu doldurmak için soykırımlara ve diğer insanlığa karşı işlenmiş suçlara cezai yaptırım öngören Ceza Kanunu 211-1/3 maddeleri uygulanmalıdır. Uluslararası düzenlemelerin özellikle İkinci Dünya Savaşı’na atıfta bulunması ve tanınması reddedilen insanlığa karşı işlenmiş suçların Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne karşı sayılması için bir mahkeme kararı olması zorunluluğu getirilmesi kısıtlayıcı ilkelere.

İkinci maddenin gerekçesi:

“İdeolojik bir hegemoni uygulayan bir devlet tarafından sistematik olarak, sadece belirli bir ırk ve dine mensup olan kişileri değil, muhalefet şekli ne olursa olsun, siyasi muhaliflere de uygulanan insanlık dışı eylemler ve yargılamalar”ın tümünün ve bu eylemlerin inkarının aynı şekilde cezalandırılması gerekir. Böyle olmaması suçlar arasında bir hiyerarşi olduğunu ve bazı hayatların diğerleri kadar değerli olmadığını düşündürecek.

İrkçılık, Yahudi düşmanlığı ve yabancı düşmanlığını suç sayan Gayssot Yasası (13 Temmuz 1990) basın yayın kanununa da yeni bir madde eklenmesine yol açmıştır. Bu madde ile İkinci Dünya Savaşı sırasında Hitler Almanyası’nın insanlığa karşı işlediği suçların basın yayın aracılığıyla sorgulanmasına cezai yaptırım getirilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Gayssot Yasası’nı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin düşünce ve dinî görüşleri ifade özgürlüğünü koruyan 10. Madde ile uyumlu bulmuştur. Ancak bu yasanın da uygulama alanı kısıtlıdır.

Bu nedenlerle Ermeni soykırımının inkarı suçu tamamen yargısal yaptırım alanı dışında kalmaktadır. Yasa yapıcılar hakkaniyet yönünde çaba göstermeli, bu hukuki boşluğu doldurmalıdır. Ermeni soykırımı vakası bu hukuki boşluğun tipik bir örneğidir.

Türkiye yalnızca soykırım gerçeğini inkar etmekle yetinmemekte, tavrını meşru kılmak için var olmayan bir halka karşı soykırım olamayacağını savunmaktadır. Böylece, soykırım hedefine tamamen ulaşacak şekilde, hem suç hem de suçun hedefi yok sayılmaktadır. Bu inkar bir etnik grubu insanlık tarihinden silme girişimiyle inkar suçunun ikinci ve son aşamasını oluşturmaktadır. Hakkaniyet adına Ermeni soykırımının inkarı suç sayılarak konuya daha fazla önem verilmelidir.

Önerilen yasa maddeleri:

1. 29 Temmuz 1881 tarihli basın özgürlüğü kanununun 24tekrar maddesinin devamına ekleme:

“ Ceza kanununun 2111- ve 211-3 maddelerine göre ya da uluslararası bir mahkeme tarafından yargılanan ya da hükümlerarası bir örgüt tarafından tanınmış olanlar dışında insanlığa karşı işlenen tüm diğer suçları işleyenler, suç tarihine bakılmaksızın, aynı cezaya çarptırılacaktır.”

2. 1915 tarihli Ermeni soykırımının tanınmasına yönelik 29 Ocak 2001 tarihli ve 2001-70 numaralı kanuna tamamlayıcı ek madde: “29 Temmuz 1881 tarihli basın özgürlüğü kanununun 23. maddesinde sıralanan herhangi bir araç vasıtasıyla 1915 Ermeni soykırımının varlığını sorgulayanlar, bu yasanın 24tekrar maddesinde belirtildiği şekilde cezalandırılacaktır.”

<http://www.senat.fr/leg/pp109-465.pdf>

Önerge veren senatörler:

CRC-SPG (Komünist Cumhuriyetçi Vatandaş grubu ve Sol Parti Senatörleri): M. Guy Fischer, Mmes Isabelle Pasquet, Odette Terrade, M. Jean-François Voguet, Mmes Nicole Borvo Cohen-Seat, Éliane Assassi, Josiane Mathon-Poinat, M. François Autain, Mme Marie-France Beaufigs, M. Michel Billout, Mme Annie David, M. Jean-Claude Danglot, Mmes Michelle Demessine, Évelyne Didier, M. Thierry Foucaud, Mmes Brigitte Gonthier-Maurin, Gélita Hoarau, Marie-Agnès Labarre, Mm. Gérard Le Cam, Jack Ralite, Ivan Renar, Mme Mireille Schurch et M. Bernard Vera

Türkiye Ermenistan İlişkileri ve Güney Kafkasya’da durum

- Güney Kafkasya’daki durum hakkında Meclis Dışışleri Komisyonu’na sunulan bilgi raporu ve tartışmaların Türkiye ile ilgili bölümlerinin özeti (26 Mayıs)

Ermenistan:

Azerbaycan ve Türkiye ile sınırlarının kapalı olması Ermenistan ticaretinin gelişmesine önemli ölçüde zarar vermektedir. Sınırların kapalı olmasının ithalat monopollerini oluşmasına fırsat vermesinin de etkisiyle, rekabet ortamının olmaması iş ortamının gelişmesine olanak vermemektedir.

Cumhurbaşkanı Sarkisyan ulusal alanda uzlaşmacı bir rol üstlendi. Yeni yönetimin Türkiye ile sınırları açma ve Yukarı Karabağ müzakerelerini hızlandırma eğilimi başta Ter-Petrosyan’ın partisi olmak üzere bazı muhalif güçler üzerinde etkili görünmeye başlamıştı.

Türkiye’ye doğru açılım ülkenin gelişmesi için gereken vazgeçilmez ekonomik açılımı sağlayabilecek kapasiteye sahip görünüyor. Ancak, Türkler tarafından gerçekleştirilen soykırımın hatırasını bir kimlik göstergesi kabul eden diasporanın etkisi, demokratikleşme yönünde henüz tereddütlü bir taahhüt içinde olan siyasi rejimin işini zorlaştırıyor.

Azerbaycan:

Azerbaycan’ın jeopolitik ağırlığında Türkiye ve İran ile değişik nedenlerle geliştirdiği sıkı ilişkilerin önemli etkisi bulunuyor. Geleneksel formüle göre Türkiye ve Azerbaycan “Tek Millet, iki Devlet”tir. İki ülke arasında kültürel bağlar çok yoğun. Özellikle Baku’de konuşulan Azerice, alfabeler farklı olsa

da, Türkçeye çok yakın. Türkiye Yukarı Karabağ çatışmasının ardından Ermenistan ile sınırlarını kapatarak Azerbaycan ile dayanışmasını, özellikle 1994'te, göstermiş oldu. Ermenistan ile dış politika alanında yaşadığı sorunlar Azerbaycan'ın Rusya ve Türkiye ile ilişkilerinin gelişiminde görülür bir etki yaratıyor.

Azerbaycan, Ermenistan ve Türkiye arasında yakınlaşma sürecinin ilerlemesini geciktirmek üzere Türkiye'ye baskı yaparak iki ülke arasındaki ilişkileri etkilemeye çalışıyor. Bu çerçevede, Ekim 2009 tarihinde Türkiye Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesi yönünde imzalanan Zürih anlaşmasının hemen ardından Azerbaycan Türkiye'ye çok uygun fiyatlarla sattığı yakıtın fiyatını tekrar müzakere etmek istediğini açıklamıştı.

Ebulfez Elçibey'in Haziran 1992'de Ermenistan'la savaş halindeyken başa gelmesi Türkiye ile yakınlaşmada yeni bir dönem başlattı. Haziran 1993'te Haydar Aliyev'in başa geçmesi ile bu dönem kapandı.

Laik ve Türkiye modelinden ilham alan Azerbaycan Şii İran (Azerbaycan halkının %70'i Şii mezhebine mensup) ve Kuzey Kafkasya kaynaklı "Wahabi" ve hatta Türkiye'deki Nurcu hareketine bağlı İslam hareketinin hedefi haline gelebilir.

Bölgesel sorunlar

Yukarı Karabağ Azerbaycan Ermenistan sürtüşmesi

Azerbaycan'a kültürel yakınlığı olan Türkiye bu ülkeye bağlılığını göstermek üzere 1993'te Ermenistan ile sınırını kapattı.

Azerbaycan ile Ermenistan arasında daha çok diplomatik alanda süregelen çatışma kısa sürede bir çözüme ulaşacak gibi görünmüyor. Bu sorun hem bölgesel istikrarı etkiliyor, hem de Türkiye ile Ermenistan arasındaki tarihi yakınlaşma sürecini yavaşlatıyor.

Ermenistan Türkiye ilişkileri

Ermenistan'ı ilk tanıyan ülkeler arasında olmasına karşın Türkiye, Azerbaycan ile yakınlığı nedeniyle 1993'te Ermenistan ile sınırını kapattı. Bu olaydan sonra Ermenistan Türkiye'nin, kendisini bölgedeki gaz ve petrol boru hattı projelerinden dışlamak için çaba göstermesinden şikayetçi.

Bir yandan da Türkiye'nin Ermeni soykırımını tanıması yönünde baskı sürüyor.

2000'li yılların başında ilişkiler tıkanma noktasına gelmişken AKP'nin yönetime gelmesinden sonra iki ülke arasında yakınlaşma yönünde gelişme yaşandı.

Ermenistan ile yakınlaşma AB'ye girmek isteyen Türkiye'nin "komşularla sıfır problem" genel stratejisinin bir parçasını oluşturuyor. İlk aşamada binlerce Ermeni'ye Türkiye'de çalışma olanağı verilirken 2005'te Türk hava sahası Erivan'dan gelen bazı uçuşlara açıldı.

Futbol diplomasisi olarak anılan diyalog süreci 10 Ekim 2009'da iki ülke arasında Zürich protokollerinin imzalanmasıyla sürdü. Ancak protokollerin onaylanma sürecinde sorunlar yaşanıyor.

Azerbaycan'ın enerji aracılığı ile Türkiye'ye yaptığı baskı sonucunda Türkiye, Ermenistan Azerbaycan topraklarından çekilmedikçe ve Yukarı Karabağ sorunun bir çözüm sürecine girmedikçe protokolleri onaylamayacağını hissettirdi.

Ermenistan, protokollerin imzalanmasında söz konusu edilmeyen, bu şartın süreci geciktirmek için bahane olduğunu düşünüyor. Türkiye ise, sınırın kapanmasının nedeni Yukarı Karabağ sorunu olduğu için bu konuda ilerleme olmadan sınırın açılmayacağını savunuyor.

İkili ilişkiler Ermenistan soykırımının tanınması sorunu nedeniyle de ilerleyemiyor. 15 Aralık 2008'de Türk entelektüellerinin başlattığı imza kampanyası resmi görüşün değişmesine sivil toplumun bir kısmının destek verdiğini gösterse de, hükümet "1915 olayları"na atıfta bulunuyor. Türkiye'nin tarihçiler komisyonu kurulması önerisi Ermeni halkının bir bölümü ve diasporanın büyük çoğunluğu tarafından kabul edilmiyor.

Protokollerin imzalanması sınır sorununu da tekrar ön plana çıkardı. Özellikle diaspora içinde olmak üzere, küçük bir azınlık Türkiye Ermenistan sınırının Sevr Antlaşması'na uygun olarak yeniden çizilmesini istiyor. Bu grup, Ermenistan tam bağımsızlığa kavuştuğundan bu yana bugünkü sınırları belirleyen Kars Antlaşması'nın hükümsüz olduğunu savunuyor.

Bu sorunlar çerçevesinde tüm iyi niyet çabalarına rağmen ikili ilişkilerin kısa zamanda iyileşmesi zor görünüyor. Ayrıca, Güney Kafkasya, Rusya ile Gürcistan arasında iki yıl önce çıkan savaş nedeniyle de, sarsılmış durumda. Eski güç dengelerine dayalı olarak ortaya çıkan durum kısa vadede olumlu sonuçların alınması ümidini zayıflatıyor.

Kafkaslarda Stratejik Oyunlar, siyasi Çıkarlar

Rusya ile ilişkileri konusunda üye ülkeler arasında görüş farkları AB'nin Güney Kafkasya'daki rolünü belirlemesini zorlaştırıyor. Aynı şekilde Türkiye ile ilişkiler de Avrupa'nın Kafkasya'ya yönelik tavrını belirlemesini zorlaştırıyor. Somut eylemleri şu anda sınırlı olsa da Türkiye, potansiyel olarak, bu bölgede çok önemli bir siyasi güçtür.

Amaçları halen belirsiz yeni aktör Türkiye:

Türkiye Güney Kafkasya'da siyasi ve ekonomik olmak üzere iki amaç güdüyor. Bir yandan AKP'nin başa gelmesinden bu yana "komşularla sıfır problem" stratejisi izliyor. Aynı zamanda, enerji geçiş platformu rolünü güçlendirme isteği, bölgenin istikrarı ve Azerbaycan ile iyi ilişkilerini sürdürmeyi gerektiriyor.

Bölgede tarihi rolüne rağmen Türkiye ancak son zamanlarda daha aktif bir rol almış görünüyor.

Rusya Gürcistan savaşı ardından Türk diplomasisinin başlattığı Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu'nun oluşması zaman alıyor. Türkiye Ermenistan ilişkilerinin zorlukları da bu süreci etkiliyor.

Türkiye'nin Güney Kafkasya'daki yeri konusunda belirsizlikler Türk diplomasisinin Batı'ya bağlanmak isteği ile Asya alanının çekim alanı arasında tereddüdünün de bir parçasını oluşturuyor. Azerbaycan'dan Çin'in Xinjiang bölgesine uzanan Türkofoni'nin etkisiyle Türkiye Asya bölgesinde önemli avantajlara sahip.

Diplomatik hedefleri, ekonomik çıkarları, Avrupa-Atlantik alanında – bulunduğu ve AB adaylığı ile bulunmaya çalıştığı – yeri ve zorunlu enerji ortağı Rusya ile iyi ilişkiler sürdürme amacı arasında bölünen Türkiye Kafkasya'da net bir yön belirleyici olabilecek durumda değil.

Sonuç

AB'nin çelişkilerinin sürmesi halinde Fransa duruma seyirci kalmamalıdır. Fransa zengin diplomasi tarihinde Rusya ve Türkiye gibi, Doğu güçleri ile önemli bağlar geliştirmiştir. Bu güçleri Güney Kafkasya konusunda diyalog noktasına getirerek ve ardından AB'nin rolünü güçlendirerek, ülkemizin uluslararası alanda gereken rolünü her zaman yerine getirdiğini gösterecektir.

Rapor hakkında tartışmadan özetler

Christian Bataille (SRC-Sosyalist grup, radikal, yurttaş ve farklı sol oluşumlar grubu):

Güney Kafkasya'da bugünkü durum, 19. yüzyılda, Batılıların Doğu-Batı eksenini ve Rusya'nın Yakın Doğu'ya doğru Kuzey-Güney eksenini oluşturma istekleri arasındaki çatışmayı yansıtıyor: enerji boru hatları Kuzey'den, Schröder-Poutine anlaşmasına göre Rusya Ukrayna, Beyaz Rusya topraklarından geçebilir. Kafkasya Türkiye üzerinden de Güney'den geçebilir. Böylelikle Orta Asya'nın zengin kaynaklarından yararlanılabilir, İran kaynaklarına da ayrıcalıklı ulaşım sağlanabilir.

Kafkasya, gelecek diplomatik oyunların merkezi olacak Orta Asya'ya olan konumuyla önemli bir jeopolitik yere sahiptir. Enerji alanında bu tespit iyice belirginleşmektedir.

Batı'nın enerji kaynakları konusunda projelerinin geçerliliği Orta Asya kaynaklarına ulaşabilmesinde yatmaktadır. Nabucco doğalgaz projesi için de durum budur. Yalnızca Azerbaycan kaynaklı doğalgaz bu hattın beslenmesine yeterli olmayacaktır.

Avrupa'nın tersine ABD, hedefi iyi belirlenmiş askeri işbirlikleri ve yatırım programlarıyla, bölgede daha güçlü hale gelmiştir. ABD'nin varlığı siyasi ve ekonomik açıdan Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Bakü-Tiflis-Erzurum boru hatlarının yapımı ile şekillenmiştir.

Bölgede tarihi bağlarına karşın, Batılıların bölgede etkin olduğu sırada Türkiye ilgisiz görünmüştür. Fakat Türkiye'yi bölge politikalarından dışlamak dar görüşlü bir strateji olacaktır. Bu ülke, Asya ve Avrupa'nın tamamı arasında köprü olabilir. Aynı zamanda açık bir şekilde Asya ve İslam kültürüne de dönebilir. Bu durum çıkarlarımıza uymayacaktır.

Türkiye ile ilişkilerimiz ülkenin AB üyeliği konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle zorlaşmaktadır. Ancak bu büyük güç, Doğu ve Ortadoğu alanında komşusu olan bu bölge ile ilgili tartışmaların dışında tutulamaz.

Türk yetkililerin, geçmişleri nedeniyle reddedilen, uluslararası bir takdiri beklediklerini tespit ettik. 1915 soykırımını resmi olarak tanıyan Fransa, Türkiye'ye mesafeli bir tavır almamalı, aksine ülkenin

Batı'ya yönelimine eşlik etmelidir. Bu da Kafkasya bölgesine daha görünür bir yatırım gerektirmektedir.

François Rochebloine (NC-Yeni Orta Grubu): Minsk grubu çok önemli bir görevi yerine getirdiyse de Azerbaycan uluslararası taahhütlerini yerine getirmiyor. Türkiye-Ermenistan protokolleri askıda. Türkiye bunları AB'ye iyi görünmek için imzaladı ama Azerbaycan ters yönde hareket etti. Rusya bu çerçevede önemli bir rol oynayabilir.

Jean-Pierre Kucheida (SRC-Sosyalist grup, radikal, yurttaş ve farklı sol oluşumlar grubu): Azerbaycan'ın rolü dışında Türkiye Ermenistan yaklaşması samimi mi?

Christian Bataille: Ermenistan ile Türkiye arasında başlayan yakınlaşma Azerbaycan tarafından engellendi. Ermenistan'ın yalnızca Yukarı Karabağ değil ayrıca Azeri bölgelerini de işgal ettiğini unutmamak gerekir. Azerbaycan sadece bu bölgelerin geri verilmesini istiyor. Zaman içinde konuya çözüm bulunabileceğinden eminim.

➤ Senatör Nathalie Goulet'nin (UC-Merkez Birliği) mültecilerin Yukarı Karabağ'a dönüşleri konusunda Fransa'nın tavrına yönelik sorusu ve Avrupa İşlerinden sorumlu Bakan Pierre Lellouche'un yanıtının özeti (4 Mayıs)

Nathalie Goulet: Avrupa diplomasisi Ermenistan ve Türkiye'nin tarihsel çatışmalarına son vermesini bekliyor. Bir yandan askeri birlikler Kafkasya'da hareketlerini sürdürüyorlar. Çok kötü şartlar altında Yukarı Karabağ'a dönebilmek için bekleyen binlerce mülteci hakkında Fransa'nın bir an önce tavrını belirlemesi gerekiyor. Ermenistan ve Türkiye arasındaki anlaşmaların Azerbaycan'ın meşru haklarını göz ardı etmemesi için ve mültecilerin geri dönüşüne destek olmak için Fransa hangi tedbirleri alacak?

Pierre Lellouche: Fransa, Ermenistan ve Türkiye ilişkilerinin normalleşmesini tarihi bir değer taşıyacağını düşünüyor. Bu süreç Azerbaycan'ın endişelerini de içeriyor. Bölgede istikrarın sağlanması ve sınırların açılmasından Türkiye ve Ermenistan ile birlikte Azerbaycan'ın da yararlanacağını düşünüyoruz. Azerbaycan yetkilileriyle en üst düzeyde sürekli ve güvene dayalı bir diyalog sürdüreceğiz.

➤ Elysée Sarayı'ndan 24 Nisan'da yapılan açıklamaya göre Cumhurbaşkanı Sarkozy Ermenistan Devlet Başkanı'nın Türkiye ile ilişkilerin normalleşmesi sürecine bağlılığını teyit etmesinden memnun olduğunu bildirdi. Bölge barış ve istikrarına önemli katkılar sağlayacak protokollerin uygulanması için Fransa, Türkiye ve Ermenistan yetkililerine çabalarını arttırma yönünde cesaret verdiğini vurguladı.

Türkiye Yunanistan ilişkileri

- Fransa'nın Yunanistan Büyükelçisi Christophe Farnaud'nun Meclis konuşmasından alıntı (11 Mayıs)

Dışişleri Komisyonu Başkanı Axel Poniatowski'nin (UMP) Türkiye ile eşit düzeyde olabilmek amacıyla Yunanistan'ın gayrisafi milli hasılasının %3,5-4'ünü savunma harcamalarına ayırmasının sürdürülebilir bir politika olup olmadığı sorusuna verdiği yanıtta Büyükelçi Christophe Farnaud şu noktaları vurguluyor.

Savunma harcamalarının rakamı dışında stratejik değeri de önemli. Bu açıdan enerji geçiş yollarının gelişmesi ile önemi daha da artan Boğaz hem Yunanistan hem Avrupa'nın ekonomi ve stratejisinde temel bir yer tutuyor. Balkanlar'da olanlar da stratejik açıdan Yunanistan'ı etkiliyor. Aynı zamanda, 1453'te İstanbul'un fethinden bu yana karışık olan, Türkiye ile ilişkileri Yunanistan'ın stratejisinin temel belirleyicisi durumunda. Sonuç olarak savunma harcamaları Yunanistan için başlıca stratejik sorunu oluşturuyor. Bu ayrıca Yunanistan'ın Türkiye'nin AB üyeliğine desteğini de açıklıyor. Yunanistan AB üyeliğinin reformları ve diyalogu destekleyeceğini savunuyor. Üyeliği büyük komşusu karşısında tecrit olmamak için en iyi yöntem olarak görüyor.

- Göç ve Entegrasyon Bakanlığı Basın Bildirisi: "AB'nin sınırlarında yasadışı göçle mücadeleyi güçlendirmek için Yunanistan ve Türkiye arasında yapılan anlaşma" (14 Mayıs)

Göç ve Entegrasyon Bakanı Eric Besson Yunanistan ile Türkiye arasında yasadışı durumdaki yabancıların iadesi konusunda yapılan protokolü hayata geçirecek bu anlaşmayı memnuniyetle karşılıyor.

Bu anlaşma AB'nin sınırlarındaki suç örgütleriyle mücadele ve Ege Denizi'nde yaşanan yasadışı göç dramlarını önleme yönünde önemli bir ilk aşamayı oluşturuyor. 2009 yılında Şengen alanına giriş yapan yasadışı göçmenlerin %40'ı Türkiye-Yunanistan sınırında tespit edilmişti.

Fransa'nın girişimiyle oluşturulan Fransa-Yunanistan önerisinde AB'ye ve Türkiye'ye ortak sınırlarda göçmen trafiğine son verme çağrısı yapılmıştır. Bu öneri, AB sınır polisinin oluşturulması yönünde 25 Şubat'ta AB Bakanları'nın onayladığı yol haritasının da önceliklerinden biridir.

Bu yol haritasına göre Eric Besson AB ile Türkiye arasında göçmenlerin geri kabulü yönünde bir anlaşma yapılması gerektiğini hatırlatmaktadır.

Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri

- Devlet Başkanı José Luis Rodriguez Zapatero'nun AB Dönem Başkanlığını yürüten İspanya'nın Türkiye'nin üyeliğine desteğini tekrarlaması ve yeni müzakere başlıkları açma niyeti ile ilgili Christian Vanneste (UMP) tarafından hükümete yöneltilen soruya Avrupa İşlerinden sorumlu Bakan Pierre Lellouche'un yanıtının özeti (8 Haziran)

Fransız Cumhurbaşkanı Türkiye ile Fransa arasında ilişkileri sürdürüp geliştirmek istediğini defalarca tekrarlamıştır. Türkiye AB arasında güçlü bağlar olmasını da istemekte ancak üyeliğine karşı çıkmaktadır. Bu pozisyon değişmedi. Bu çerçevede hem Türkiye hem de Avrupa Türkiye'nin AB normlarına yaklaşmasını sürdürmenin yararlı olacağını anlamıştır.

Buna göre, müzakerelerin sonucuna ilişkin vizyonumuza uygun olduğu sürece yeni başlıkların açılmasını olumlu karşıyoruz. Çek Cumhuriyeti dönem başkanlığı sırasında açılan Maliye ve İşveç dönem başkanlığı sırasında açılan Çevre başlıkları da dahil son üç yılda açılmış olan başlıklar bu kategoridedir. Bununla birlikte, üyeliğe götüren Tarım, Ekonomik ve Parasal Politikalar, Bölgesel Politika, Bütçe, Kurumlar başlıkları ve Türkiye'nin Kıbrıs'a karşı Ankara Anlaşması'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesine bağlı olarak askıya alınan 8 başlığın (aralarında Tarım da bulunuyor) açılmasına karşıyız.

Aralık ayında yapılan AB Bakanlar Konseyi toplantısında Kıbrıs, aynı gerekçeyle, 5 yeni başlığa tek taraflı olarak karşı çıkacağını açıklamıştır (İşçilerin Serbest Dolaşımı, Yargı ve Temel Haklar, Adalet, Özgürlük ve Güvenlik, Eğitim ve Kültür, Dış Güvenlik ve Savunma).

AB ya da bir üye ülkenin vetosu dışında siyasi sorun yaratmayan ve açılabilir 4 başlık bulunmaktadır: Kamu ihaleleri, Rekabet, Gıda Güvenliği, Sosyal Politikalar ve İstihdam. Ancak bu aşamada, İspanyol dönem başkanlığının isteğine rağmen, Türk tarafının hazırlıkları bu başlıkların açılmasını sağlamaya yeterli değildir.

Ziyaretler

- Avrupa İşlerinden sorumlu Bakan Pierre Lellouche Boğaziçi Enstitüsü yıllık semineri çerçevesinde 10-12 Haziran tarihlerinde İstanbul'a geldi. Seminer sırasında bir konuşma yapan Lellouche ayrıca Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün de bulunduğu akşam yemeğine katıldı. Devlet Bakanı ve Baş müzakereci Egemen Bağış ile bir çalışma yemeğinde bir araya geldi.

Bakan Pierre Lellouche Boğaziçi Enstitüsü yıllık seminerinde yaptığı konuşmadan notlar:

- Geçen Eylül ayında Boğaziçi Enstitüsü'nün kurulmuş olmasından memnuniyet duyuyorum. Bu girişim toplumlarımız arasında derin ve eskiye dayanan hayranlığın devamını oluşturmaktadır.
- Boğaziçi Enstitüsü'nün kuruluşu sadece hükümetler arası temasların karşılayamayacağı önemli bir ihtiyaca yanıt vermektedir: toplumlarımızın, iş dünyasının, entelektüellerin, siyasetçi ve akademisyenlerin karşılıklı olarak birbirini daha iyi tanınması. Dünyada büyük dengelerin değişimin eşiğinde olduğumuzu hepimizin hissettiği 21. yüzyılın başında Fransız ve Türk olarak kıtamızın geleceğine dair paylaşabileceğimiz pek çok şey olması bu süreci daha da vazgeçilmez kılıyor.
- Cumhurbaşkanımız Nicolas Sarkozy şu anda yaşadığımız krizden çıktıktan sonra güç dengelerinin aynı kalmayacağını tespit etmiş ve Fransa'nın dünyanın bugünkü değil yarınki durumunu görmesi gerektiğini vurgulamıştır.
- Ekonomik ve mali krizden çıkış zorunluluğu dışında Fransa "Güç Avrupası" yani çok kutuplu bir dünyada ağırlık gösterebilecek bir Avrupa oluşturabilmek için çalışmaktadır.
- Bu alanda gerekli tüm konularda Fransa'nın esin kaynağı olma rolü vardır, fikirler ortaya atar, siyasi irade konusunda ısrar eder. Bu şekilde 2008 yılındaki banka krizine karşı lider rolü üstlenmiştir. Fransa dönem başkanlığı sırasında Gürcistan krizinde Avrupa'nın kapısında savaş tehdidi yaşanırken tarafları barışa yöneltmekte öncülük etmiştir.
- Cumhurbaşkanımızın vizyonu Avrupa düzeyinde tüm girişimlerimizde ortak noktasıdır: Ortaklarıyla birlikte Fransa, büyük bir dayanışma, istikrar ve güvenlik alanı oluşturacak, 27 ülkeyi içerecek -yarın Balkanları da içine alacak- Türkiye, Rusya ve Ukrayna'yı yanına alacak bir Avrupa oluşturmak istemektedir. Sizinle geliştirmek istediğimiz yakın ilişkilerin de amacı budur. Fransa Avrupa'nın geleceğine iddialı ve kararlı bir şekilde bakmakta ve bu çerçevede Türkiye'yi anahtar bir ortak görmektedir.
- Açıkça söylemek gerek; 21. yüzyılda oluşmakta olan Türkiye kıtamızın merkezinde yeni bir bölgesel güç olarak ortaya çıkmaktadır.
- Soğuk Savaş'ın bitmesi ve küreselleşmenin de etkisiyle tüm güçlü yanlarını en üst düzeyde kullanmak istemektedir:
 - ✓ 2015'te 82 milyon ile Türkiye'yi kıtanın en yüksek nüfuslu ülkesi konumuna getirecek demografi;
 - ✓ hem ulusal hem uluslararası pazarlarda etkileyici bir ekonomik gelişme;
 - ✓ ülkeyi enerji alanında doğal bir merkez haline dönüştüren, Orta Asya, Ortadoğu ve Avrupa'nın kesişme noktasında coğrafi konumu;
 - ✓ istikrarlı ve büyük bir müttefik olarak NATO'daki özel konumu ve Avrupa'nın güvenliğinin önemli bir temeli olarak kıtanın en güçlüleri arasında yer almasını sağlayan askeri güç;

- ✓ diğerleri kadar önemli olan demokrasi: Türkiye tarihsel ve dini gelenekleriyle isteyerek Fransa ve Batı'dan aldığı demokratik ve laik değerleri birleştirmeyi başarabilmektedir. Dinle siyaset, kamu alanı ve özel alan arasında uyumu sağlayarak Türkiye dünya genelinde 1,5 milyar Müslüman'a örnek oluşturmaktadır. İşte bu nedenle de onu destekliyoruz.
- Türkiye'nin çarpıcı şekilde etkin dış siyasetini "neo-Osmanlı" diye adlandıranlar olsa da, ben kendi adıma bu davranışı bölgesel bir güç olarak gelişen Türkiye'nin gücü ölçüsünde değerlendiriyorum.
- "Batılılar" için bir kazanç kayıp oyunundan bahsedenler duyuyorum: Türkiye Doğu'da kendi gösterdikçe Avrupa ve NATO onu kaybedecek. Soğuk Savaş dönemini hatırlatan bu düşünce tarzı başka bir çağa ait ve bence temeli yok. Türkiye'yi kimse kaybetmiyor. Türkiye kendi ulusal çıkarlarını savunuyor. Bundan böyle, Batı'da son yıllarda olduğu gibi Doğu'da da etkin olarak 21. yüzyılın Türkiye'si iki dünya arasındaki köprü rolüne her zamankinden fazla kavuşuyor.
- Türkiye ile ilişkilerimizi belirleyen temel noktalar, Avrupa, Türkiye ve dünyanın geleceği ile ilgili vizyonumuz. Bu ilişkiler AB konusunda bilinen anlaşmazlıklarımıza indirgenemez.
- Bu engelleri aşip ilişkilerimize hız vermek üzere meslektaşım Egemen Bağış ile birlikte hazırladığımız yol haritasını hükümet ve devlet başkanlarımız yıl boyunca uyguladılar. Bu yol haritası üç noktada toplanıyor:
 - ✓ AB konusunda anlaşamadığımız konusunda hemfikiriz;
 - ✓ Hem Türkiye, hem Fransa Türkiye'nin Avrupa ile yakınlaşmasının sürmesinin gereğine inanıyor;
 - ✓ Dinamik ve karşılıklı olarak yararlı olacak ilişkiler geliştirmek konusunda hemfikiriz. Her alanda ilişkilerimizi azami yönde geliştirmek istiyoruz. Ekonomik, stratejik, enerji konularında, diplomatik ve hatta askeri.
- 21. yüzyılında başında AB'nin başlıca aktörlerinden Fransa ve kıtanın ortasında gelişmekte olan bir güç olan Türkiye pek çok önemli konuda birlikte çalışmalıdır
 - ✓ Küresel yönetim ve G20: Fransa ve Türkiye ekonomi ve ticaret alanında ortak bir vizyon geliştirilmesini desteklemek için yan yana olacaklar.
 - ✓ Yasadışı Göç: Bu sorunla mücadele için AB çerçevesinde ve Türkiye ile birlikte hareket etmeliyiz.
 - ✓ Dış siyaset: Güncel gelişmeler ışığında İran üzerinde duracağım. Brezilya ve Türkiye'nin girişimini kutladık. Ancak bu İran'da zenginleştirilmiş uranyumun sadece bir bölümünü içeriyordu. İran konusunda Türkiye diğer Güvenlik Konseyi üyeleriyle birlikte hareket etmelidir. İran'ın nükleer güç olmasının ve bu gelişmenin bölgede nükleer silahların artışına yol açmasının Türkiye'nin çıkarına olması düşünülemez.
 - ✓ Aynı şekilde Ortadoğu ve Gazze açıklarında yaşanan olaylar konusunda da, Suriye'ye olduğu gibi bölgeye yönelik girişimlerini takdir ettiğimiz Türkiye, AB ile birlikte hareket etmelidir.
 - ✓ Akdeniz için Birlik beklediğimizden yavaş gelişse de sürmektedir. Türkiye burada yerini almalıdır. Onun sayesinde önemli yapısal projeler gerçekleştirilebilir.
- Kültür eski Bakanı Sosyalist Milletvekili Jack Lang kültür alanında görüşmelerde bulunmak üzere 24-29 Mayıs tarihleri arasında İstanbul'da bulundu. Ziyaret sırasında İstanbul Fransız Enstitüsü'nde Yaşar Kemal ve Zülfü Livaneli ile birlikte katıldığı toplantıda İstanbul'un kültürel modernliği hakkında bir sunuş yaptı. Fransa'nın Ankara Büyükelçisi Bernard Emié ile birlikte İstanbul Fransız

Enstitüsü'nde İstanbul-Marsilya fotoğrafları sergisini açılışını yaptı. Ayrıca, Galatasaray Üniversitesi'nde "Kültür, Ekonomi, Demokratikleşme" başlıklı bir sunuş yaptı.

- Dışişleri Bakanı Bernard Kouchner Somali'nin kalkınması ve altyapısının geliştirilmesi konusunda Bakanlar düzeyinde yapılan uluslararası konferansa katılmak üzere 22 Mayıs'ta İstanbul'daydı. Ziyaret sırasında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile görüşmelerde bulundu. (Kouchner'in bu konferans sırasında yaptığı basına açıklamaları yukarıda özetlenmiştir.)
- Adalet eski Bakanı ve Avrupa parlamenti Rachida Dati 21-22 Mayıs tarihlerinde İstanbul'daydı. Ziyareti sırasında Galatasaray Üniversitesi'nde "Fransa'da adalet sistemi reformu" konulu bir konuşma yaptı. Ayrıca Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan, Devlet Bakanı ve Baş müzakereci Egemen Bağış ve KAGİDER Başkanı Gülseren Onanç ile görüşmelerde bulundu.
- Yüksek Öğrenim ve Araştırmadan sorumlu Bakan Valérie Pécresse 13 Mayıs'ta İstanbul'daydı. Ziyareti sırasında Galatasaray Üniversitesi rektörü Ethem Tolga ve üniversitenin diğer yöneticileriyle görüşmelerde bulundu. Görüşmelerde Fransa ve Türkiye'deki üniversite reformu, Galatasaray Üniversitesi projesi ve Türk Fransız üniversiteleri arası işbirliği konuları ele alındı. Pécresse ayrıca Galatasaray Lisesi ve Fransız Anadolu Etüdleri Enstitüsü'nü ziyaret etti.
- Fransa eski Cumhurbaşkanı Jacques Chirac Galatasaray Üniversitesi'nden fahri doktora unvanı alması vesilesiyle 10-12 Mayıs tarihleri arasında İstanbul ve Ankara'da bulundu.

Chirac Ankara'da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüştü. İstanbul'da ise Chirac Vakfı ile ilgili ekonomi ve medya temsilcileri ile temaslarda bulundu.

Jacques Chirac'ın Mehmet Ali Birand ile yaptığı röportajdan alıntılar (Posta-10 Mayıs):

Soru: 17 Aralık 2004'te Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini onaylayan hükümet ve devlet başkanları arasındaydınız. Neden kişisel olarak bu üyeliği destekliyorsunuz?

Jacques Chirac: 25 hükümet ve devlet başkanının oybirliği ile alınan bu karar Türkiye'nin reformları gerçekleştirme ve Avrupalıların tamamı tarafından paylaşılan değer ve ilkelere yakınlaşma konusunda gösterdiği çabalara tanıklık ediyordu. Ortaklarımız gibi ben de ekonomik ve siyasi alanda daha geniş bir topluluğun oluşması için bu müzakereleri açmanın Avrupa'nın yararına olduğunu düşünüyordum. AB ile Türkiye arasında bağların olabildiğince sıkı olmasının kıtanın barış ve istikrarının şartı olduğunu düşünüyorum.

Soru: Aradan geçen 6 yılda önemli Avrupa ülkeleri imtiyazlı ortaklığı savunur oldu. Türkiye'nin tam üyeliği destek görmüyor. Bu duruma nasıl gelindi?

Jacques Chirac: Müzakerelerin on ya da on beş yıl kadar uzun süre alacağını baştan öngörmüştük. Tüm engellere ve Ankara Protokolü'nün uygulanmamasına karşı müzakereler sürüyor.

Avrupa'nın zorlu şartlarına uymak Türkiye'nin görevidir. Türkiye'nin diğer aday ülkelerle aynı şartlara tâbi olduğunu hatırlatmak isterim.

Soru: Bazı ülkeler Türkiye'nin üyeliğini halkoymasına sunmak istiyorlar. Bu istisnai tedbir neden alındı? Avrupa ülkeleri kamuoylarına bir mesaj mı verilmek istendi?

Jacques Chirac: Ben Fransa'da tüm yeni üyeliklerin halkoyuna sunulmasını istedim. Hükümetlerimiz ve Avrupa halkları arasındaki mesafeyi açmak istemiyorsak bu tür büyük kararlardan önce önemli bir tartışma süreci gerekir.

Soru: Avrupa kamuoyu ve yöneticilerinin tavırlarında Türkiye'nin Müslüman kimliğinin de etkisi var mı sizce? Türkiye bu "imaj" sorununu nasıl aşabilir?

Jacques Chirac: Hayır, bence asıl sorun ülkenin büyüklüğü, nüfusu. Tavırları etkileyen, Türkiye gibi büyük bir ülkenin AB'ye girişinin etkileri. Bunun yanında Türkiye Fransa'daki imajı konusunda ciddi bir şekilde düşünmeye başladı bile. 2006'da şahsen kararını aldığım Fransa'da Türkiye Mevsimi Türkiye'ye önemli bir tanıtım fırsatı verdi.

Soru: Avrupa'da Müslüman kökenli toplulukların kimliği konusunda tartışmalar Türkiye konusundaki algılamalara olumsuz etki eder mi?

Jacques Chirac: Amacımız ülkemizde tüm Müslüman toplulukları en iyi şekilde entegre etmek. Fransız toplumu tarihi boyunca içinde barındırdığı tüm toplulukların kimlikleriyle zenginleşti. Bunun yanında cemaat hiçbir zaman tercihimiz olmadı. Saygı, tahammül, diyalog ortak değerlerine dayalı laiklik Cumhuriyetçi kimliğimizin temelini oluşturuyor.

Ülkemize yakın bir zamanda gelen İslam, topraklarımızdaki büyük dinler arasında yerini almış bulunuyor. Zamanın İçişleri Bakanı Nicolas Sarkozy ile birlikte Fransız Müslüman İnancı Konseyi'ni ilk ben oluşturdum. Bu Konsey, laiklik ilkesi çerçevesinde Fransa'daki Müslümanlar ile devlet arasında ilişkileri düzenliyor. Fransa'daki Müslümanların gereğince ibadetlerini uygulayabilecekleri yerleri bulunuyor.

➤ Fransa Meclisi Türk Dostluk Grubu Başkanı Michel Diefenbacher'in 20 Haziran tarihinde Galatasaray Üniversitesi'nde yaptığı konuşmadan alıntılar (20 Nisan)

Fransız kamuoyu Türkiye'nin AB üyeliği konusunda geç bilgi sahibi oldu. Devletin kendisine bir şey dayattığını düşündüğünde her zaman yaptığı gibi bu konuda da isyan etti. Fransız kamuoyu Türkiye'yi az tanıdığı ve yakında dünyada oynayacağı rolü değerlendiremediği için siyasi güç bu konuda tartışmaları nesnel bir yöne çekmek ve gerçek bir tartışma ortamı yaratmakta güçlük çekti

Farklılıklarımıza rağmen, ulusal gurur, güçlü ve koruyucu devlet kültürü, güçlü kimlik duygusu gibi konularda halklarımız birbirine benziyor. Yakın gelecekte, Fransa'da Türkiye Mevsimi'nin doğal devamı olarak, birbirimizi daha iyi tanımak için, şehirlerimiz arasında eşleştirmeler arttırılmalı.

Türkiye kriz zamanında mali reytingi artan tek ülke oldu. Ekonomik alanda da ilişkilerimizi geliştirmeliyiz. Özellikle enerji alanında Türkiye'nin ihtiyaçları ve Fransa'nın tecrübesi ortadayken Fransız şirketlerinin bu alanda yokluğu şaşırtıcı.

Müzakerelerde açık olmalıyız. Bazı konuları konuşmamak yerine, Avrupa özgürlükler ve eşitlik konusunda standartlarını açıkça söylemelidir. İki tarafı da memnun edecek bir çözüm bulunamaması düşünülemez.